

דיוני הועדה המייעצת בהשגות (ערעורים) לשנת 2024

1. אוצר ערכי החסידות

המוסד הגיש ערעור על החלטת ועדת התמיכות, אשר הובאה לדיון בפני הועדה המייעצת. בערעורו טוען המוסד כי עליו לקבל את הניקוד המירבי בסעיף 'מס' פרסומים שיצאו לאור בשנת ההערכה' בשל ארבעת הפרסומים רחבי ההיקף שהוציא ומספר החוקרים הרב שעובדים במסגרת מחקרי המכון. הועדה המייעצת עיינה במכתב הערעור והחליטה כי בשל היקף העבודה הרב שנדרש אודות ארבעת הפרסומים הללו, ובהתחשב גם בשעות עבודת החוקרים שנדרשו לצורך הפרסומים, ישווה הניקוד לזה שהיה בשנה האחרונה בה נוקד - והניקוד יעודכן לניקוד המירבי (19 נקודות).

2. אור תורה סטון

המוסד הגיש ערעור על החלטת ועדת התמיכות, אשר הובאה לדיון בפני הועדה המייעצת. המוסד מערער אודות אי הכרה במאגר המידע 'ישראל והעמים' כבעל חשיבות לאומית, דבר שמנע ממנו מלעמוד בתנאי הסף הדורש שני פרסומים בעלי חשיבות לאומית. הועדה המייעצת עיינה במכתב הערעור ובמאגר המידע שהוגש לפניה והחליטה כי אין מקום לשנות את המלצתה הקודמת, כיון שמדובר באוסף מאמרים (וסרטונים). חלק מן המאמרים אינם מהווים מקורות מחקריים - תורניים - יהודיים וחלקם אינם בשפה העברית, כנדרש במבחני התמיכה. המאגר אינו מובנה ומונגש באופן שניתן להפיק ממנו מחקר תורני ובנוסף, אינו נגיש לכל באופן המקובל והציבור אינו יודע על קיומו והוצאתו לאור. לאור הדברים, המאגר אינו מהווה מאגר מידע מחקרי-תורני בעל חשיבות לאומית. לאור האמור לעיל, ערעור המכון נדחה.

3. בית תלמוד לרבנים בישראל

המוסד הגיש ערעור על החלטת ועדת התמיכות, אשר הובאה לדיון בפני הועדה המייעצת. המוסד מערער אודות אי הכרה כבעלי חשיבות לאומית בארבעה מהפרסומים שהגיש במסגרת בקשת התמיכה, דבר שמנע ממנו מלעמוד בתנאי הסף הדורש שני פרסומים בעלי חשיבות לאומית: 'אוצר ההלכות' שלטענתו הינו חיבור עצום שמכיל אלפי עמודים ובו סיכום של כל הדעות והשיטות בתחומים רבים, כולל הנהגות גדולי הדור; 'ספר ההיכל על הלכות פרוזבול', הכולל מעל מאה ושלושים סוגי פרוזבול עתיקים, לרבות ציון החילוקים ביניהם; 'הווידי המבואר' הכולל מחקר תורני, הבאת גנזים, השוואת מקורות ופירוש; ספר 'צורר החיים' לרבי משה חאגיז, הכולל הדפסה מחודשת, פתיחת ר"ת וכו'. הועדה המייעצת עיינה במכתב הערעור ובספרים שהוגשו לפניה והחליטה כי אין מקום לשנות את המלצתה הקודמת, כדלקמן:

אוצר ההלכות: מדובר בסגנון חיבור סיכומי הכולל אוסף שיטות. על אף מגוון המקורות והשיטות המצויות בו לא ניתן להכיר כמחקר תורני בעל חשיבות לאומית בסגנון פרסומים מעין אלו, שאינם מהווים חיבורים ערוכים (כפי שקיים במכוני מחקר אחרים), אלא סיכומי שיטות קצרים במתכונת של הכנה ומיקוד למבחן. ספר ההיכל על הלכות פרוזבול: הינו קובץ מאמרים שלא נתמך במסגרת מחקרים תורניים בעלי חשיבות לאומית.

ספר הווידי המבואר: כשמו כן הוא – חלק מהתפילה עם ביאור. ספרים מעין אלה לא נתמכים במסגרת מחקרים תורניים בעלי חשיבות לאומית.

ספר צרור החיים לרבי משה חאגיז: הינו ספר ישן וקטן כמות. הועדה המייעצת אינה מכירה בהקלדות מחדש כעבודת מחקר תורנית מעמיקה בעלת חשיבות לאומית. לאור האמור לעיל, ערעור המכון נדחה.

4. **בשורת הארץ**

המוסד הגיש ערעור על החלטת ועדת התמיכות, אשר הובאה לדיון בפני הועדה המייעצת. בערעורו טוען המוסד כי עליו לקבל ניקוד גבוה יותר במשתנים 'איכות המחקרים', 'חשיבות המחקרים', 'היקף המחקר בשנת ההערכה', בשל היקף העבודה הרב והחשוב שבוצע במכון. הועדה המייעצת עיינה במכתב הערעור והחליטה כי: בסעיפי האיכות והחשיבות אין מקום לבצע שינויי ניקוד, כיון שלא חל שינוי מהותי בעבודת המכון משנים עברו. מדובר במכון שעוסק בהוצאת פירוש הירושלמי ומחקרים נוספים בעלי תרומה חשובה, והועדה המייעצת סבורה כי הניקוד שניתן משקף את הערך המשמעותי של העבודה. לעניין משתנה 'היקף המחקר בשנת ההערכה': הועדה המייעצת עיינה במכתב הערעור והחליטה כי בשל היקף העבודה שנדרש אודות ארבעת המחקרים, ובהתחשב גם בשעות עבודת החוקרים אודות מחקרים אלה, יועלה הניקוד מ 8 נקודות ל 10 נקודות.

5. **הישיבה הגדולה אהל שמעון מערלוי – מכון חתם סופר**

המוסד הגיש ערעור על החלטת ועדת התמיכות, אשר הובאה לדיון בפני הועדה המייעצת. בערעורו טוען המוסד כי עליו לקבל את הניקוד המירבי במשתנים 'איכות המחקרים', 'חשיבות המחקרים', 'היקף המחקר בשנת ההערכה', 'מס' פרסומים שיצאו לאור בשנת ההערכה' בשל היקף העבודה הרב והחשוב שבוצע במכון ובשל מספר החוקרים המועסקים במכון. הועדה המייעצת עיינה במכתב הערעור והחליטה כי: בסעיפי האיכות והחשיבות אין מקום לבצע שינויי ניקוד, כיון שלא חל שינוי מהותי בעבודת המכון משנים עברו. מדובר במכון העוסק בדמותו החשובה של מרן החתם סופר זצ"ל, מגדולי הפוסקים בכל הדורות והועדה המייעצת אכן מברכת על כך. עם זאת, העבודה אודות המחקרים והפרסומים שהובאו בפני הועדה המייעצת, הינה בעיקר ההדרת חיבורים שיצאו לאור בעבר, לעתים באמצעות איסופם של מספר ספרים לספר אחד, שיש בו השוואות והערות ברמה מחקרית שאינה יוצאת דופן. לפיכך, על אף המהדורות החשובות, מדובר בעבודה מחקרית שעיקר עניינה הנגשת חיבורים קיימים, ולא הוצאת חיבורים חדשים מכתבי יד. לעניין משתנה 'היקף המחקר בשנת ההערכה': המוסד ציין 6 מחקרים בשלבי עבודה בלבד, לעומת 11 בשנה האחרונה בה נוקד, ולפיכך ירד הניקוד בהתאם. עם זאת, ייתכן כי טעה באופן הדיווח הראשוני בשאלון 2 (לא ציין פרסומים שיצאו לאור בתקופה 1.10.22 עד 30.9.23 כמחקרים בשלבי עבודה בשנה קלנדרית 2022) ולפיכך יועלה הניקוד ב 2 נקודות בשל עבודת החוקרים אודות המחקרים האמורים, בשים לב לעובדה שגם המחקרים הנוספים שצינו ('חתם סופר על התורה' ו'שיר מעון') הם למעשה מהדורות מחודשות של פרסומים שיצאו כבר לאור, שחלקם גם אינם של מרן בעל ה'חתם סופר' עצמו. לעניין משתנה 'מס' הפרסומים בשנת ההערכה': הניקוד אף גדל מזה שהיה בפעם האחרונה בה נוקד, בשל הפרסום הנוסף שיצא לאור (3 פרסומים השנה לעומת 2 פרסומים בפעם הקודמת), אשר שניים מהם הינם מהדורה נוספת של פרסום שיצא כבר בעבר ואחד הינו ספר מפתחות. לפיכך, הניקוד יישאר על כנו. לאור האמור לעיל, ערעור המוסד נדחה.

6. **הליכות הארץ – משמרת המצוות במשקים**

המוסד הגיש ערעור על החלטת ועדת התמיכות, אשר הובאה לדיון בפני הועדה המייעצת. בערעורו טוען המוסד אודות אי הכרה בספר 'פסקי שמיטה' כבעל חשיבות לאומית, דבר שמנע ממנו מלעמוד בתנאי הסף הדורש שני פרסומים בעלי חשיבות לאומית. לטענת המכון מדובר במחקר הלכתי מעמיק, אשר מתאים גם לכל שכבות העם. הועדה המייעצת עיינה במכתב הערעור ובפרסום המלא שהוגש לפניה, והחליטה כי יש מקום לשנות את החלטתה הקודמת, כדלקמן:

מומלץ לתמיכה ע"פ סעיפים 4(1)א ו- 9 (הוראת שעה 2024) למבחני התמיכה. המכון עוסק במחקר מקיף ומעמיק בעל חשיבות לאומית בעיקר אודות ההלכות התלויות בארץ. שני הפרסומים שהוכרו לצורך מעבר תנאי סף 4(5): חוקות חיים כלליים (יצא לאור ב 6/22); פסקי השמיטה (יצא לאור ב 9/21). ניקוד משתנה 'איכות המחקרים' (6 נק') ניתן בשים לב לרמת המחקר הטובה; ניקוד משתנה 'חשיבות המחקרים' (6 נק') ניתן לפי קטגורית 'חשיבות נאותה', בשים לב לנושאי המחקר שהינם חשובים אך נחקרים גם על ידי מכוני מחקר נוספים. ניקוד משתנה 'היקף המחקר' (4 נק') הולם את המחקר האחד שהתבצע במכון בשנת ההערכה; ניקוד משתנה 'מספר הפרסומים' (4 נק') נוקד בהתאם לפרסום היחיד שיצא לאור בשנת ההערכה, בשים לב לכך שאינו חלק אינטגרלי מפעילותו של המכון אודות המצוות התלויות בארץ. עזרי מחקר שנוקדו: (2 נק') עבור מבנה ייעודי שהמכון משכיר לצורך פעילותו. מהדורות אלקטרוניות (בנוסף למודפסות) המופצות חנים: לא נוקדו, בהעדר כאלה בשנת ההערכה. הערה: גוף זה לא נתמך בשנים 2022 ו- 2023 ע"י המחלקה למחקר תורני, ולפיכך נבחן כ'גוף חדש' ע"פ הוראת השעה לשנת 2024.

7. חי בהם – תורה לאנשים עובדים

המוסד הגיש ערעור על החלטת ועדת התמיכות, אשר הובאה לדיון בפני הועדה המייעצת. בערעורו טוען המוסד כי לא נוקד כראוי במשתנים הבאים: חשיבות המחקרים, היקף המחקר בשנת ההערכה, מס' הפרסומים בשנת ההערכה. הועדה המייעצת עיינה במכתב הערעור והחליטה כי אין מקום לשנות את המלצותיה הקודמות, כדלקמן: (1) משתנה 'חשיבות המחקרים': אין מקום לבצע שינוי ניקוד, כיון שלא חל שינוי מהותי בעבודת המכון משנים עברו. (2) משתנה 'היקף המחקר בשנת ההערכה': לאחר עיון נוסף בעקבות ערעור המכון, מסתבר כי חלק מהמחקרים הינם בסיסיים למדי, הן בהיקפם (מס' עמודים קטן) והן בהעמקתם ובעבודת המחקר הנדרשת אודותיהם, ואינם בעלי חשיבות לאומית. מאגרי מידע שנגישותם לציבור אינה ברורה ו'לקט מקורות' אינם נחשבים מחקרים בעלי חשיבות לאומית, ואין להגישם לעיון הועדה בשנים הבאות כמחקרים. לאור זאת, אין מקום לבצע שינוי ניקוד. (3) משתנה 'מס' הפרסומים בשנת ההערכה': מדובר במאגרי מידע לא מוכרים כבעלי חשיבות לאומית ובפרסומים בעלי היקף עבודה קטן יחסית ושחשיבותם הלאומית אינה רבה, לאור זאת, החליטה הועדה השנה להמליץ על ניקוד בהתאם לנתונים אלה. לפיכך, הניקוד יישאר על כנו. לאור האמור לעיל, ערעור המכון נדחה.

8. מוסדות ישיבת כסא רחמים ספרדית – מכון הרב מצליח

המוסד הגיש ערעור על החלטת ועדת התמיכות, אשר הובאה לדיון בפני הועדה המייעצת. בערעורו טוען המוסד כי עליו לקבל ניקוד גבוה יותר בסעיף 'מס' פרסומים שיצאו לאור בשנת ההערכה' בשל העובדה שבפרסום שנוקד כמהדורה נוספת ('הוראה ברורה הלכות מליחה' שיצא כבר לאור בשנים תשע"ה ו- תשע"ח) כלל רק חלק מהספר המקורי, ולנוכח תוספת רב שיש במהדורה הנוכחית יש להכיר בו כפרסום רגיל. הועדה המייעצת עיינה במכתב הערעור והחליטה כי אין מקום לשנות את החלטתה הקודמת. ההסברים בדבר השינויים שנערכו בין המהדורות לא הובאו בבקשת התמיכה המקורית, כנדרש, ולכן לא ניתן להתייחס אליהם בשלב הערעור. מעבר לכך, יצוין כי המוסד לא דיווח בטבלת שאלון 2 בקשתו המקורית כי מדובר במהדורה נוספת של חלק מפרסומים קודמים, ובכך הקשה על עבודת הועדה המייעצת, שנאלצה לגלות זאת באמצעות עמודי השער של הפרסום. לגופו של עניין יוער, כי ההשגה אינה ברורה היות שהועדה המייעצת הכירה בעבר בספר כבעל חשיבות לאומית, ולפיכך טבעי הדבר שיוזכר שחלק הארי שלו כבר יצא בעבר - ואין כל סיבה להעניק מלוא הניקוד לספר שכבר יצא לאור ברובו קודם לכן. לאור האמור לעיל, ערעור המכון נדחה.

9. מורשת אור החיים הקדוש

המוסד הגיש ערעור על החלטת ועדת התמיכות, אשר הובאה לדיון בפני הועדה המייעצת. בערעורו טוען המוסד כי עליו יש להכיר בסדרת 'חפץ ה' בבעלת חשיבות לאומית לצורך מעבר תנאי הסף (7)4 של 7 חוקרים בשנת ההערכה. לטענתו, מדובר בסדרה בעלת חשיבות לאומית ותרומה לכלל הלומדים. הועדה המייעצת עיינה במכתב הערעור והחליטה כי אין מקום לשנות את החלטתה הקודמת. במסמכים שהוגשו עבור ספרי 'חפץ ה' שבת ושאר מסכתות הש"ס לא ניכרת עבודה משמעותית, כי אם הערות בודדות שחשיבותן אינה מצדיקה הכרה במחקרים אלה כבעלי מחקר תורני מעמיק בעל חשיבות לאומית. עוד יוער, כי טקסט הספר עצמו של בעל האור החיים הקדוש, שחשיבותו אינה מוטלת בספק, יצא כבר לאור בצורה הולמת במסגרות אחרות. לאור האמור לעיל, ערעור המכון נדחה.

10. מכון הלכה ברורה ובירור הלכה

המוסד הגיש ערעור על החלטת ועדת התמיכות, אשר הובאה לדיון בפני הועדה המייעצת. בערעורו טוען המוסד כי עליו לקבל ניקוד בסעיף 'מס' פרסומים שיצאו לאור בשנת ההערכה, למרות שלא הוציא לאור פרסומים בשנה זו, בשל העובדה שהוא מוציא פרסומים בהיקף גדול, שהם חלק מסדרה. הועדה המייעצת עיינה במכתב הערעור והחליטה כי אין מקום לשנות את החלטתה הקודמת. לא ניתן לנקד משתנה כמותי זה כאשר לא יצאו לאור פרסומים בתקופה הנדונה. ההחלטה אודות חלוקת הספרים לרכים ומועדי הוצאתם לאור הינה של המכון, וככל שהוא בחר להוציא לאור היקף עבודה של שני כרכים בכרך אחד ובמועד מסוים, הרי שלא ניתן לנקד אותו כשני פרסומים שיצאו לאור. ככל שהמוסד ביקש להינקד בעבור טיוטה שהכין בשנת ההערכה שטרם הובאה לדפוס (כאמור בסעיף 5(2) למבחני התמיכה, הרי שהיה עליו להגישה לעיונה באופן מסודר, כנדרש. אזכור המוסד בדבר תנאי הסף סעיף 4(5) למבחני התמיכה "המוסד הוציא לאור או פיתח בשנת ההערכה או בשנתיים שקדמו לה" אינו רלוונטי לניקוד משתנה תמיכה זה של מס' פרסומים שיצאו לאור, ובכל מקרה אינו מתייחס לפרסום מסוג ספר מחקר, כי אם לאמצעים יישומיים. לאור האמור לעיל, ערעור המכון נדחה.

11. מכון הלכה חב"ד

המוסד הגיש ערעור על החלטת ועדת התמיכות, אשר הובאה לדיון בפני הועדה המייעצת. המוסד מערער אודות אי הכרה בבעלת חשיבות לאומית בסדרת 'הלכה למעשה', אשר לטענתו מהווה מחקר מקיף, הכוללת הקדמות ומקורות, והיא בעלת חשיבות רבה לכל שליחי חב"ד בעולם ומהווה תמצית לתשובות רבות שניתנו לאלפי שאלות. הועדה המייעצת עיינה במכתב הערעור שהוגש לפניה והחליטה כי אין מקום לשנות את המלצתה הקודמת, והיא שבה וחזרת על קביעתה שהתוצר הסופי מהווה מדריך קצר ותמציתי בנושאים הלכתיים מוכרים וידועים, שהוא סוג חיבור שאינו נמנה על המחקרים בעלי חשיבות לאומית. לאור האמור לעיל, ערעור המכון נדחה.

12. מרחבים

להלן החלטת הלשכה המשפטית:

ע"פ פרוטוקול של ישיבת האספה הכללית של העמותה, שהתקיימה ב-5.2.2001 "הרב יגאל שפרן מעלה את ההצעה להוסיף למטרות העמותה את המשפט הבא: "יזום, מחקר וניהול פעילויות, כולל פעילויות חינוכיות, אתיות, תורניות, רפואיות ומדעיות, במישרין ובעקיפין" והאספה אישרה את ההצעה פה אחד. לפי החותמת שהמסמך נושא רשם העמותות אישר את עדכון מטרות עמותה ב-6.5.2001. די בנוסח המטרה הנ"ל כדי לעמוד בסעיפים 4(4) למבחני התמיכה. (בסעיף 4(4) למבחני התמיכה נאמר: "בין מטרות המוסד, על פי מסמכי היסוד שלו לפי כל דין, לעסוק בתחומי המחקר התורני; התנאי האמור

יתקיים במוסד לא יאוחר מיום 31 בדצמבר של שנת ההערכה"). אציין, שהפרקטיקה בהתייחס לבחינת העמידה בסעיף 4(4) למבחן היא להקל, בהינתן המגוון הגדול שקיים באופן ניסוח המטרה אצל העמותות. לאור האמור, יש לקבל את השגת העמותה ולאשר לו תמיכה בהתאם למבחני התמיכה ולמודל חלוקת תמיכה ל-2024, ובלבד שהיא עומדת בכל יתר התנאים לקבלת תמיכה לפי המבחן.

להלן התייחסות הועדה המייעצת:

מומלץ לתמיכה ע"פ סעיפים 4(1)א, ב, ג ו- 9 (הוראת שעה 2024) למבחני התמיכה. המכון עוסק במחקר וההדרה בעלי חשיבות לאומית של חיבורים תורניים קלאסיים, בפרט של רבני רומניה והאזור, על פי כתבי יד ודפוסים ישנים, כולל מנגנון של זיהוי ופיענוח כתבי יד והוספת הערות, מקורות, מבואות היסטוריים ותורניים, נספחים ומפתחות. שני הפרסומים שהוכרו לצורך מעבר תנאי סף 4(5): משנת הרב"ז (יצא לאור ב 4/23); מפי גאולים א (יצא לאור ב 9/23).

ניקוד משתנה 'איכות המחקרים' (8 נק') ניתן בשים לב לרמת המחקר הטובה; ניקוד משתנה 'חשיבות המחקרים' (8 נק') ניתן לפי קטגורית 'חשיבות נאותה', בשים לב למחקרים פורצי הדרך בנושאים אקטואליים חשובים (מדע והלכה).

ניקוד משתנה 'היקף המחקר' (6 נק') הולם את שני המחקרים במכון בשנת ההערכה, בשים לב להיותם בעיקר דרשות והגהות; ניקוד משתנה 'מספר הפרסומים' (6 נק') נוקד בהתאם למספר הפרסומים והיישומים שיצאו לאור בשנת ההערכה, בשים לב לייחודיותם.

עזרי מחקר שנוקדו: (6 נק') עבור מבנה ייעודי, מאגר כתבי יד, 4 מכשירי ברקו להקרנה בזמנית עבור מפגשי מדענים ורבנים.

מהדורות אלקטרוניות (בנוסף למודפסות) המופצות חנים: לא נוקדו, בהעדר כאלה בשנת ההערכה (אוצר החכמה אינו מהווה מהדורה דיגיטלית המופצת חנים).

הערה: גוף זה לא נתמך בשנים 2022 ו 2023 ע"י המחלקה למחקר תורני, ולפיכך נבחן כ'גוף חדש' ע"פ הוראת השעה לשנת 2024.

13. שערי ציון

המוסד הגיש ערעור על החלטת ועדת התמיכות, אשר הובאה לדיון בפני הועדה המייעצת.

המוסד מערער אודות אי הכרה בבעלי חשיבות לאומית בשלושת הספרים שהגיש במסגרת בקשת התמיכה, דבר שמנע ממנו מלעמוד בתנאי הסף הדורש שני פרסומים בעלי חשיבות לאומית: 'אהלי שם' שמהווה לטענת המכון ספר משמעותי ומפורט, הכולל גם מאמרי הגות; 'עוז לעמו ויקרא' שיש בו מעבר לדרשות של רב מקומי השקפת עולם ומטען רוחני רב ערך; מאגר מקור משותף שעשוי לשמש את הציבור הרחב כמאגר מידע חשוב.

הועדה המייעצת עיינה במכתב הערעור שהוגש לפניה והחליטה כי אין מקום לשנות את המלצתה הקודמת, כדלקמן:

הספר 'אהלי שם' הינו ספר הלכות מועדים ומתעסק בדברים המצויים, ואינו חיבור משמעותי וחדשני.

הספר 'עוז לעמו' הוא חיבור דרשות שבדרך כלל אינו מאושר במסגרת מבחני התמיכה, למעט במקרים

חריגים. הספר הנוכחי, עם כל חשיבותו, אינו נחשב כמחקר תורני מעמיק בעל חשיבות לאומית.

מאגר המידע מהווה יוזמה יפה, אך נכון להיום מדובר במאגר דל למדי, שאינו יכול להיות מוכר כמחקר בעל חשיבות לאומית.

לאור האמור לעיל, ערעור המכון נדחה.